

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 26537/2023
15.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца Фонд за развој Републике Србије, Ниш, чији је пуномоћник Александар Петковић, адвокат из ..., против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Драган Гребо, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2089/22 од 11.10.2022. године, у седници одржаној 15.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2089/22 од 11.10.2022. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви странака за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу П 13/21 од 17.01.2022. године, која је исправљена решењем Вишег суда у Крагујевцу П 13/21 од 04.03.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обвезан тужени да тужиоцу на име дуга исплати износ од 5.065.312,97 динара са законском затезном каматом према Закону о затезној камати на износ главног дуга од 3.084.775,15 динара почев од 31.08.2017. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у односу на туженог АА у делу потраживане затезне камате за разлику износа главног дуга од 3.211.352,62 динара до досуђеног износа из става првог изреке, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плати 407.462,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2089/22 од 11.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Крагујевцу П 13/21 од 17.01.2022. године, исправљена решењем од 04.03.2022. године, у ставу првом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде, тужени је изјавио благовремену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је одговорио на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23-други закон) и закључио да је ревизија основана.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности и без битне повреде одредаба парничног поступка у смислу члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. и 379. став 2. ЗПП на које у ревизији указује тужилац. Другостепени суд је у образложењу пресуде оценио све битне жалбене наводе туженог.

Из утврђеног чињеничног стања произлази да је 02.09.2008. године закључен уговор о дугорочном кредиту између тужиоца, као даваоца кредита и „Denali“ д.о.о. Аранђеловац, као корисника кредита, по ком основу је кориснику одобрен дугорочни кредит од 2.400.000,00 динара, са роком отплате од четири године, по истеку грејс периода који траје до 30.09.2009. године, са каматом на годишњем нивоу од 1%, при чему је уговором било предвиђено да се за обрачун вредности главног дуга користи валутна клаузула, тако што се износ дуга утврђује у еврима по средњем курсу НБС, а прерачунава у динаре, по средњем курсу на дан доспећа, док се отплата кредита врши у тромесечним ануитетима који доспевају 31.03, 30.06, 30.09. и 31.12. у години, при чему први ануитет доспева за наплату 31.12.2009. године, а последњи 30.09.2013. године. Као инструмент обезбеђења уредног враћања кредита уговорено је јемство, тачније закључен је уговор о јемству број ... дана 02.09.2008. године, којим се д.о.о „SG group“ као јемац обавезао према повериоцу да ће у свему испунити све обавезе корисника кредита, који му је одобрен одлуком Фонда за развој РС од 30.06.2008. године, за случај да их у року не испуни корисник кредита, као и 18 бланко сопствених меница које је корисник кредита доставио Фонду уз овлашћење које је потписано од стране туженог, као овлашћеног лица „Denali“ д.о.о. да Фонд може иста по доспећу поупити са клаузулом без протеста и послати на наплату за случај неуредног извршења обавеза по уговору, с тим што ће датум издавања и доспећа менице одредити Фонд. Наведено менично овлашћење потписано је од стране туженог у овом поступку, као лица овлашћеног за заступање издаваоца менице на картону депонованих потписа код пословне банке. Чланом 3. став 2. Уговора о дугорочном кредиту уговорено је да уколико корисник кредита не измири два узастопно доспела ануитета према плану отплате, Фонд ће отказати уговор о кредиту пре истека уговореног рока, и од корисника кредита једнократно наплатити цео износ доспелог кредита. Меница серије ..., на основу које је поднет предлог за извршење против туженог, као извршног дужника, попуњена је са датумом доспећа 30.08.2017. године. На месту које је предвиђено за потпис трасанта, стоји констатација „признајем без протеста“ са личним подацима туженог, који се односе на име, име оца, презиме, адресу и јединствени матични број и број личне карте, док је меница серије ... која је такође поднета уз исти предлог за извршење против туженог „Denali“ д.о.о. Аранђеловац такође са истим датумом доспећа и истим износом меничне обавезе, потписану од стране туженог као овлашћеног лица „Denali“ д.о.о. Аранђеловац на месту трасанта и оверена печатом „Denali“ д.о.о. Аранђеловац без извештаја и без протеста. Тужени је својеручно потписао меницу серије ... на месту где је предвиђено за податке назначене као трасант, написао је да исту признаје без протеста и својеручно попунио овај део менице подацима, који се односе на његово лично име, име оца, адресу, јединствени

матични број, број личне карте, као и да је својеручно написао констатацију „признајем, без протеста“. Решење о извршењу правноснажно је у односу на „Denali“ д.о.о. Аранђеловац, али потраживање повериоца, овде тужиоца није намирено из разлога што се друштво налази у поступку принудне ликвидације. Утврђено је да је укупан дуг „Denali“ д.о.о. према тужиоцу на основу уговора о дугорочном кредиту од 02.09.2008. године на дан 30.06.2010. године, за који датум је утврђено да је дан раскида уговора у смислу одредбе члана 3. став 2. Уговора и то на име главног дуга 3.084.775,15 динара, на име уговорене камате 14.445,23 динара и на име затезне камате у износ од 10.675,02 динара, као и да је затезна камата обрачуната на главни дуг за период доспелости кредита до доспелости менице дана 30.08.2017. године и износи 3.338.631,81 динар, што одговара укупном износу дуга од 6.448.527,28 динара. Последња уплата евидентирана је 11.01.2010. године и овом уплатом је намирен први ануитет који је доспео на наплату 31.12.2009. године, након чега није било више евидентираних уплата, па је други ануитет према плану отплате доспео за наплату 31.03.2010. године, а трећи 30.06.2010. године за који првостепени суд утврђује да представља датум раскида уговора.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је захтев тужиоца основан, јер спорна меница представља средство обезбеђења у случају неиспуњења обавезе корисника кредита из уговора о кредиту, односно задоцнелог испуњења. Тужени је речју „признајем“ на наведеној меници извршио акцепт менице у смислу члана 24. став 1. Закона о меници. Тужилац је, као давалац кредита попунио меницу, коју је тужени лично потписао, као трасант са клаузулом „без протеста“ у висини доспелих обавеза корисника кредита на дан доспелости менице 30.08.2017. године.

По оцени Врховног суда нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 16. став 2. Закона о меници прописано је да ако је меница, која је у време издања била непотпуна, накнадно испуњена противно постојећем споразуму, повреда овог споразума не може се приговорити имаоцу менице, осим ако ју је стекао зломислено или ако је при стицању менице поступио с великом немарношћу.

Из садржине ове одредбе произлази да у односу између лица које је попунило меницу и издаваоца бланко потписане менице могу се истицати приговори да је меница која је у време издања била непотпуна, накнадно испуњена противно постојећем споразуму, односно може се истаћи приговор повреде меничног споразума.

У конкретном случају бланко потписану меницу није пратило писано менично овлашћење, које потписник менице даје њеном држаоцу. Неосновано се ревизијом указује да тужилац није доказао да постоји менични споразум на основу којег је тужилац попунио бланко потписану меницу. Бланко меница је посебна врста менице која у моменту издавања, вољом самог издаваоца, не садржи све битне меничне елементе, а предата је меничном повериоцу са овлашћењем да је касније попуни сагласно споразуму са издаваоцем. Код бланко меница постоји претпоставка да је меница, попуњена у складу са споразумом издаваоца и имаоца. Терет доказивања наведених чињеница је на издаваоцу менице, у конкретном случају туженом. Нижестепени судови су закључили да тужени није доказао да је меница попуњена супротно овлашћењу, што прихвата и овај суд. Основни посао о кредиту са тужиоцем

је потписао тужени, као оснивач и директор „ Denali “ doo, који је био корисник кредита, а као обезбеђење уредног враћања кредита предато је 18 бланко меница које је потписао тужени и на које је стављен печат корисника кредита. По становишту Врховног суда, наспрот наводима ревизије, непостојање писаног меничног овлашћења којим се овлашћује тужилац да попуни меницу, не чини меницу нужно ништавом. Тужени је у овом поступку могао да доказује да је тужилац меницу стекао зломислено или је поступао са великом немарношћу, те да је меница попуњена супротно постојећем споразуму. Недостатак меничног овлашћења у писаној форми не чини меницу ништавом. Када менични поверилац злоупотреби менично овлашћење и меницу попуни уписивањем елемената који нису у складу са основним правним посло, од наплате такве менице издавалац се може бранити захтевом за утврђивање ништавости менице, забраном наплате и враћањем менице. Нижестепени судови су правилно закључили да тужени није доказао наведено и због тога меница није ништава.

Тужени је предао тужиоцу бланко потписану сопствену меницу, када је правно лице чији је био оснивач и директор било корисник кредита код тужиоца. Ималац менице (ремитент) има право да захтева исплату од акцептанта (то је лице које је у меници означено као онај који треба да плати меничну суму – трасат, а које је признало меничну обавезу сходно члану 24. Закона о меници). Међутим, како издавалац сопствене менице одговара као акцептант трасиране менице, то исто правило важи и за издаваоца сопствене менице. Дакле за очување права из менице, међу којима је и право на наплату меничне суме , није потребно подизање протеста у случају када је дужник (тужени) акцептант или издавалац сопствене менице.

Насупрот наводима ревизије сви менично – правни захтеви против акцептанта застаревају за три године почев од дана доспелости менице, сходно одредби члана 78. став 1. Закона о меници. Како је, као датум доспелости менице означен 30.08.2017. године, а предлог за извршење поднет 31.08.2017. године, то потраживање тужиоца није застарело по основу меничног права.

Из свега изнетог, Врховни суд је одлучио на основу одредбе члана 414. ЗПП као у ставу првом изреке.

Одлука о захтевима странака за накнаду трошкова поступка по ревизији, садржана у ставу другом изреке, донета је применом чланова 153. став 1, 154. и 165. став 1. ЗПП. Тужени није успео у поступку по ревизији и зато нема право на накнаду трошкова тог поступка, а трошкови тужиоца за одговор на ревизију, по оцени Врховног суда, нису били неопходни за вођење ове парнице.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**